

BÁCSMEGYEI NAPLÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: egész évre 16 kor, félévre 8 kor,
 negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
 félévre 10 kor, negyed évre 5 kor.
 Egyes szám ára 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.
 Laptulajdonosok és főszerkesztők:
JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:
 Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11
Kiadóhivatal:
 HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
 Telefon sz. 85.

A király.

I. Ferencz József, Magyarország apostoli királya és osztrák császár névnapját üli. Nagy birodalmának minden városában és falujában megszólalnak a harangok, hogy alattvalóit a templomokba gyűjtsék. S a harangok zúgásával milliók ajakáról száll ég felé a hü ima I. Ferencz Józsefért.

A magyar nép kezdettől fogva mindig hűséggel viseltetett koronás királya iránt. A dynastikus hűség és ragaszkodás csaknem a rajongásig ragadta a nemzetet s oly áldozatokra vitte, minőket más nemzetek történelmében alig találunk fel. A magyar történelem minden lapja tele van irva e lelkesedés nagyszerű csodáival. Nálunk a köztársasági eszméknek nincsen talaja, s ha néha mégis napvilágot láttak, hamar hullottak le, mint a dérűtött virág.

I. Ferencz József, magyar király, megismeri, hogy minden magyar szív szeresse. Ritka szorgalommal és mélyeséges kötelesség tudással néz népének jóléte után. Kiveszi részét azok örömeiből, bánatából. Azok a fűrtők, melyek ezüst fényvel veszik körül homlokát, népei fölött való gondoskodásban öszültek meg. Szereti a békét, hogy annak áldásos ölében népei gyarapodjanak és erősödjenek. Nemcsoda, hogy a magyar nép Ferencz József nevét beleviszi imájába, dalába, érzelmeibe, melyek szíve mélyéből törnek elé.

De van a magyar népnek még egy másik féltett, drága kincse. s ez az **alkotmánya**. Kezdve a vérszerződéstől a magyar országgyűlés által alkotott legutolsó törvénycikkig: a nemzetet alkotó és fentartó törvények hosszú láncolata.

Termő föld, melyből a nemzet élete fenntartásához szükséges erőt merítette. Erős kapocs, mely milliók szívét egy gondolatban fűzte össze; sziklavár, melyen megtörtött századok viharja, fényes kard, mely visszaverte az ellenség támadását.

Mikor a király és a nemzet az alkotmány alapján álltak, akkor nagy volt és hatalmas a magyar; összefűzte őket egy fenséges gondolat: a nemzet üdvé és java. De ismer a történelem időket, mikor a király letért az alkotmány mesgyéjéről s azon egyedül a nemzet maradt s ekkor kitűnt, hogy az alkotmány áll első helyen a nép szívében és érzésvilágában. Az alkotmány fényében nőtt és erősödött, a királyság fogalma halaványulni kezdett.

Sok köny és vér folyt a szakadás nyomában, míg a király és a nemzet az alkotmányosságban ismét egymásra talált.

Történelmünk utmutatása szerint mintha ismét a nehéz percek előtt állnánk. Az az évszázados gyűlölet, melylyel Ausztria Magyarország ellen viseltetett, elérkezettnek látja az időt arra, hogy a leghevesebb támadásokat intézze alkotmányunk ellen. A chlopy-i hadiparancs és a bécsi királyi manifesztum két ágyulövés alkotmányosságunk alapjainak szétrombolására.

Tudják nagyon jól odaát a kamarilla sötét kamaráiban, hogy ha ez megdől, Magyarország erőtlennül hull az öszbirodalom karjai közé. Gonosz tervüknek legaljasabb megnyilatkozása, hogy a király szívét elidegenítsék magyar népeitől. Mikor nyelvünkhöz ragaszkodunk, azzal vádolnak, hogy elakarunk szakadni tőlük, mikor alkotmányunkra hivatkozunk, rebelleseknek tartanak. Pedig hát az a nemzeti mozgalom, mely a magyar nép szívét dobogásba hozza, nem egyéb, mint egy rendes életfolyamat a nemzet életében; ragaszkodás az élethez és a jövőhöz, tiltakozás a rabság és a halál ellen, talaj, a melyből magváltó és nemzetet éltető eszmék kisarjadását várjuk. Erről pedig le nem mondhatunk; hacsak azt nem akarjuk, hogy olyan népnek tartsanak, a melynek nincs joga az élethez s nincs hivatása az emberiség boldogításában. Legnagyobb szerencsétlenségünk, hogy odafönn a magasban, ezt a nemzeti küzdelmet erős gyanakodással nézik s nem akarják most sem elhinni, hogy lojalis és dynastikus nép vagyunk. Milyen más külső nyerne az egész nemzeti mozgalom, ha a korona fénye aranyozná be a fegyvereket, melyeket nemzeti önállóságunk kivívására a kezünkben tartunk. ha maga a dinasztia lenne a nemzeti küzdelem zászlóvivője, és szentesítője. Amennyire erősödne a nemzet, oly szilárdá válnék a trón is, a mennyire boldog a magyar nemzet, oly hatalmas a magyar király is.

Angolország, mikor nagy nemzeti válság előtt állt, általános bűjtöt rendelt el s imába merült az egész nemzet. Ma mikor Ő Felsőgének I. Ferencz Józsefnek neve ünnepén a templomba megyünk, nyissuk meg szívünket igazi buzgó imádságban: hogy az isteni gondviselés hozza össze a király és a nemzet szívét az alkotmány szeretetében s a magyar haza boldogságának előmozdításában.

Lukácsy István.

Beszélgetés Kossuth Ferenczcel.

Október 3.

A függetlenségi párt hatalmas vezére Kossuth Ferencz, kinek szereplését a je-

len válságos helyzetben a legnagyobb érdeklődéssel és figyelemmel kíséri az ország hazafias népe, ma délelőtt keresztül utazott Szabadkán.

A zombori gyorsvonattal érkezett városunkba délelőtt 9 óra 27 perczkor és a gyorsvonattal utazott tovább Budapestre. Az utóbbinak azonban késése lévén, Kossuth csak 50 pernyi itt időzés után folytathatta utját. Ezen idő alatt Katona Soma helyettes állomásfőnökkel társalgott, kit már régebb idő óta ismer.

A beszélgetés politikai kérdések körül forgott és így szerfelett érdekes volt a jelen helyzet megvilágítása szempontjából. A főnökhelyettes különféle kérdezősködéseire Kossuth Ferencz készséggel válaszolt és a következőket adta elő:

Zomborban a függetlenségi párt szervezése végett járt, mely ott kitűnően sikerült. Fővárosi ügyeiben, különösen az országgyűlést és pártjának magatartását illetőleg még Zomborba utazása előtt intézkedett, azonban a válságos helyzet mégis arra ösztönzi, hogy a mai országgyűlésen annak bezárása előtt még megjelenhessen; ezért siet vissza a fővárosba, és ezért bosszantotta a vonat késése.

A mi a jelen politikai állapotot illeti **értesítései szerint Ő felsége a legmérebben tiltakozik a nemzeti követelések ellen de főleg a magyar vezényleti nyelv megadásáról szó sem lehet.** Különbben most már az eddig kilátásba helyezett engedményekkel szemben is mérebben álláspontot foglal el a király és mintha azokra sem volna hajlandó.

A mi a jövő miniszterelnököt illeti, annak személyéről maga a kormánypárt sem tud még csak feltevéseket sem alkotni. **Ő és pártja mindenesetre a végletekig kitartanak a nemzeti célok kivívásának szolgálatában.** Ezután még Szabadka népességének érzelmeiről kérdezősködött, és főleg a bunyevácok magatartása érdekelte.

Az ötven percznyi idő elteltével igen szívélyes bucsut vett az állomásfőnök helyettől és beszállt kocsijába.

Szabadka jövője.

Aki Szabadka fejlődését a legutóbbi évtizedben figyelemmel kísérte s méltó büszkeséget érzett e nagy város rohamos terjedésén és szépülésén: lehetetlen, hogy egyuttal el ne mélyedt volna Szabadka jövőjének kérdésében. Az a hatalmas arányú fejlődés, mely Szabadka forgalmában, lakóinak szaporodásában, építkezéseiben, s általában gazdasági viszonyaiiban is mutatkozik: gondolkodóba ejti a csöndes szemlélőt, ki egy kis képzelettel már maga előtt látja a Bácska metropolisát a közel jövőben, impozáns palotaisoraival, monumentális középületeivel, fejlődő közlekedési eszközeivel, melyek a vasuti forgalom e nagy góczpontjának képét szinte máról-holnapra, szemmel láthatólag átforgalmazzák, — s a nagy mezőgazdasági székhelyből virágzó nagy várost teremtenek.

De a figyelmes szemlélő virágos képzelete elé csakhamar olyan akadályok torlódhatnak, melyek képesek lerontani a rózsás álmokat, a jövő nagyváros tünevényes képét. Igaz, Szabadka óriásit haladt rövid idő alatt, de sok tekintetben még ott tart csupán, ahol egy-egy népesebb, nagyobb mezőváros. Ha virágzásnak indult életét, tarka forgalmu utcáit nézzük: önkéntelenül is eszünkbe jut a nagyvárosi gavallér, aki fényesen kiöltözve rójja az utcákat, de szegényes otthonába érve, száraz kenyéren kell élnie, mert egyébre nem jut — a fényes ruháktól. Nekünk is, Szabadkának fényes ruhánk az új, diszes épületek, — de megvan a száraz kenyérünk is, melylyel kénytelenek vagyunk beérni: némely ágában elhanyagolt közegészségügyünk, élelmezésünk ellenőrizetlen volta és a mi a legsúlyosabb: a városi vízvezeték hiánya.

Hiában a paloták sora, a fényes középületek, amíg e nagyváros vízszolgáltatása csak a régi jó kutakkal történhetik. A város rohamos népesedése, terjedése, iparának mind több irányban való fejlődése maholnap nélkülözhetetlenné teszik a városi vízvezeték létesítését. Közegészségi tekintetben halaszthatatlan érdek, hogy a nagy közönségnek oly vízforrás álljon rendelkezésére, melynek egészséges voltáról állandó vegyészeti és orvosi ellenőrzés nyugtathatja meg a fogyasztókat. A víz percig sem nélkülözhető a köznapi életben. Nélküle nincs köztisztaság, nélküle egy napig sem élhet meg az ember. Elsőrendű szükség tehát, hogy vízvezetékünk legyen, mert kétségtelen, hogy evvel egészségi viszonyaink tetemesen javulnának.

De nem kisebb érdek az sem, hogy városunk közlelmezése szakavatott ellenőrzést nyerjen, ez pedig csak egy vegyészeti és tápszervizsgáló intézet létesítésével valósulhat meg. Tudjuk, hogy semmi sem könnyebb, mint az élelmi-

szerek hamisítása, de egyuttal ismeretes az is, hogy nincs jövedelmezőbb és sürűbben alkalmazott foglalkozás, mint a hamisított élelmiszerekkel való kereskedés. Mondhatni, hogy ez velejár minden nagyvárosi étellel, hol a sürgés-forgás, a mindenben való nagy sietség sok olyasmit tesz lehetővé, amit a kisvárosi élet nyugodt folyása eleve kizár. Innen van, hogy a legutóbbi időben csaknem minden nagyobb városban létesültek tápszervizsgáló vegykísérleti állomások, még nálunk is, nem szólva a nyugati államokról, hol a közlelmezésnek szakszerű ellenőrzéséről régen gondoskodva van.

Szabadka e tekintetben nagyon elmarad s mondhatni, a kezdet legelejéhez sem igen jutott még el. Nem főorvosok részéről hetenkint 1—2-szer végzett tejvizsgálattal kell biztosítani a fogyasztókat, hogy egészséges és mindennek fölött valódi cikkekhez jussunk, hanem állandóan, mindenütt alkalmazott felügyelettel, sokszor váratlan vizsgálattal téve lehetlenné a hamis áruk forgalombahozatalát. Az ilyen vegykísérleti intézetek fenntartását első időben a hamisításokra kiszabott büntetések is lehetővé teszik, mert amint azt egy-két próbavizsgálat kétségtelenül bebizonyítaná: sokkal sürűbben elharapózott az ilyen visszaélés, semmint azt hihetnők; — de meg azt hisszük, a lakosság érdeke is elvárhat némi áldozatot a város részéről.

A városnak fejlődnie kell s pedig mihamarabb, e tekintetben is. Vegyészeti intézetre annál inkább szüksége van, mert a sokoldalú ipari élet is gyakran szorul szaktanácsokra, idevágó vizsgálatokra és utbaigazításokra, melyekkel egy ilyen intézet mindenkinek szolgálhatna. De szükségessé teszi az ilyen intézményt az ivóvíz kérdés is, a gázvilágítás nemkülönben, mely dolgoknak ellenőrzése biztosítana annyi munkát ezen intézetnek, amennyi a felállítását indokoltá, — s egyuttal jövedelmezne is annyit, amennyi fenntartását igen kis befektetéssel lehetővé tenné.

Ha valóban szivünkön fekszik Szabadkának a mostani alapokon nagyvárossá való tovább fejlődése, lehetetlen immár kitérnünk a fönnebbieket megszivlése és megvalósítása elől. Nem egyeseknek, de a köznek, az egész városnak jól megfontolt érdeke kívánja, hogy mielőbb létesüljön egy az egységes vízszolgáltatás, mint a közlelmezés ellenőrzését végző intézmény. Akkor s csakis akkor mondhatjuk, hogy Szabadka fejlődése előtt immár elemi nehézség nem áll, mert biztosítva van közegészsége, köztisztasága s lakóinak legközvetlenebb jóléte és érdeke.

Figyelő.

Közegészségügyi muzeum Szabadkán.

II.

Augusztus 11-diki számunkban közöltünk egy cikket a Szabadkán létesítendő közegészségügyi muzeumról.

Ezen ügyben dr. Novák József beadványt intézett a tanácshoz, melyet első cikkünk folytatásaképpen itt közlünk.

Tekintetes v. Tanács!

A múlt év vége felé dr. *Liebermann* Leó egyetemi (közegészségtani) tanár ur az ország összes törvényhatóságaihoz felhívást intézett, melyben a törvényhatóságokat „*közegészségi muzeum*“ létesítésére hívja fel. Ez iratot megtalálom a város igtatóiban nem sikerülvén, azt lenyomattam (lásd a Bácsmegyei Napló f. é. augusztus 11-iki számát) s ide tisztelettel csatolom azon kérésem kapcsán, hogy ezen felhívásnak, a közjó érdekében, eleget tenni méltóztassék.

Ezt annál is inkább megteheti a Tek. vár. Tanács, mert semmi anyagi áldozattal sem járna a városra annak létesítése.

Nevezetesen a már meglevő közkönyvtár és muzeumnak, amint magán értesülésből tudom, az idén 1000 korona segélyt szavazott meg a város; e segély adását egyszerűen kösse azon feltételekhez, hogy az *fele részben a közegészségi muzeum* létesítésére fordítottassék.

Miután az ily muzeum ad oculos demonstrálja, mind azt, ami az egészségre — közegészségre — jó, avagy rossz; — ezen intézmény alapul szolgálhatna a *tápszervizsgáló* intézet létesítésére, a melynek égető szükségéről már nagyon sokszor volt alkalma a városi rendőrségnek is meggyőződni.

Mily kiszámíthatatlan nagy haszon háramlanék ezzel városunk lakóságára, azt mérlegelni sem lehet!

Tudva azt, hogy a város Tek. Tanácsa közegészségügyünket szíven viseli, az ide csatolt nagyérdekű és fontosságú átiratot alapos megfontolás, megvitatás tárgyává teszi.

Midőn ezen munkálatokhoz s az esetleg létesítendő muzeum mindennemű és irányu működéséhez munkabírálatomat bátor vagyok felajánlani; egyuttal engedje meg a Tek. városi Tanács remóllenem, hogy e téren szeretett városunk lesz az országban a második (első Pozsony), a mely az életbe vágó fontos intézményt, embertársának javára létesíti.

Maradván a Tekintetes városi Tanácsnak Szabadkán, 1903. október 1-én.

Kész szolgálja
Dr. Novák
ker. orvos.

Országgyűlés.

Fél tizenegy órakor még mindig az ürességtől kongott a Ház, bár 10 órára volt az ülés összehívva és a szabadelvű párt tagjait kommunikékkal toborozták a mai ülésre.

Ülés előtt az ellenzéki képviselők ismét összegyűltek rövid értekezletre. Itt aztán tudomásul vették, hogy Tóth János, a Kossuthpárt alelnöke, aki mindjárt Holló után szólal fel, határozati javaslatot terjeszt be, melyben kéri a Házat, hogy a kiszolgált katonák hazabocsátásának dolgát sürgősen tárgyalja. Beöthy Ákos és gróf Zichy Jenő a kormány sztrájkját bírálja s Eötvös Károly megpróbálja, hátha a törvény ezuttal mégis fog Khuen-Héderváryn s eljön az ülésbe. Amikor amugy is kedve van hozzá...

Féltizenegy órakor egyszerre óriási szenzáció. Nagy, aranyos kétfejű sasoktól diszes boríték érkezett a miniszterelnökségtől *Apponyihoz*, A következő pillanatban végig röppent a Házon a zugás:

— *A királyi kézirat! Elnapolták a Házat!*

De sok medítálásra idő nem volt. Gróf *Apponyi* megnyitotta az ülést.

Endrey jegyző felolvasta az ülés összehívására vonatkozó kérvényt. Azután jött — a várvavárt leirat...

Gróf *Apponyi* Albert arcáról finom szarkasmus nevetett le, mikor bejelentette, hogy *Khuen Héderváry* miniszterelnéktől átíratot kapott, amelyben ez megküldi a királyi — *megbízólevelet*, amelyben újból kinevezte szeptember 22-én miniszterelnökké. Az nem kerülhetett annak idején a Ház elé, most pedig már meg is bukott a granicsár. De azért a királyi kéziratot fel kell olvasni.

Felolvasták nagy vidámság közepette.

— *Eső után köpönyeg!* — mondták az ellenzéken.

Polónyi Géza után *Simonyi-Semadam Sándor*, ő utána szólalt azután

Eötvös Károly: nem hagyta szó nélkül a kérdést. Bizonyos, hogy történt alaki mulasztás, de ennek következtése nem lehet. Miután pedig a király szól a törvényhozáshoz, az alkotmányos gyakorlat, a józanság, a király iránt való tisztelet megkívánja, hogy vegyük hódoló tisztelettel tudomásul.

Nagy éljenzéssel fogadták a vajda bölcs beszédét, amelyre szavaztak is. A függetlenségi pártról *Eötvös Károly*val *Kovács Gyula* és *Szatmári Mór* szavaztak. A tudomásvétele nagy többséggel fogadták el.

Miért hívták össze az ülést?

Ennek a megmagyarázására *Holló Lajos* vállalkozott. A kormány sztrájkol — mondta — s így a törvényhozáshoz kettős kötelesege, hogy most résen legyen. Itt van mindjárt a visszatartott katonák ügye. Október 1-eje elmúlt s a kormány mitsem törődik velük. Bármilyen indoka lenne a visszatartásnak; háboru veszedelme, vagy fontos katonai érdekek, tán bele nyugodnánk. De politikai kérdések okozzák s így azokat a katonákat politikai foglyoknak nézhetjük. Ez ellen kell egész erőnkéből tiltakozni. S mi van a sokat emlegetett paritással? Ausztriában szabadon bocsátották a leszolgált katonákat, nálunk itt fogják. A hadvezetőség még tovább megy. Különösen az idegen nemzetiségű vidékeken felszólítják a katonaköteleseket, jelentkezzenek önként katonai szolgálatra. Ezzel az ország lakosságát két részre szaggatják. Az állami szuverénitásnak a hadseregben meg kell nyilvánulnia. Mi nem bontjuk meg a hadsereg katonai szellemét, de az osztrák aspirációknak, az osztrák szellemnek akarunk gátat vetni. A nemzet jogairól tudni nem akarnak s a korona felségjogait emlegetik. Ha ez így folyik, gyökeres megoldás gondolatára jut a világ, (Helyeslés). Ha ez a harc a nemzet és a trón között tovább folyik, akkor később a megoldás, a békés megegyezés lehetősége mindinkább nehezebbé válik. A nemzeti akarat felbuzdulása egy táborba terel mindnyájunkat. Bécsből még mindig a kisebbség harcának tekintik a nemzeti küzdelmet. Mutassuk meg, hogy ez a nemzet harca! Harmincöt év eltelt anélkül, hogy történt volna ez irányban valami. Most már nincs mulasztani való idő.

Az ujonezmegajánlást olyan feltételekhez kössük, amelyek nemcsak küzdelmünk céljainak megvalósulását jelentik! A korona fel-

világosítása a többség dolga, a mely a kormányokat szorgalmazta.

A hároméves katonák dolgára tér újra. Azt olyan fontosnak tartja, hogy nem várhatja meg az új kormány alakulását, annál is inkább, mert ez hetekig, hónapokig elhúzódhatik. Nem akarja erővel, hogy a felsébség ellen szegüljenek...

— *Pedig jól tennék!* — kiáltja közbe *Madarász József*.

— A törvénytelenéget mindig felül kezdi! — mondja *Kubik Béla*.

... De az elégtelenség megtermékenyíti a talajt, amelyből a nemzeti küzdelem diadala sarjadzik. Beadja azután határozati javaslatát, melyben a kormányt arra utasítja, a Ház, hogy a katonák visszatartására vonatkozó törvénytelen javaslatot vonja vissza.

Nagy tetszés fogadta *Holló* lendülettel, nemes lelkesedéssel előadott szavait.

A szolgálati idő és szolgálati köteleesség.

Utána *Tóth János* szólalt fel. A véderő-törvény nyíltan kimondja, hogy a szolgálati idő a sorhadnál három év. A szolgálati idő teljesen különálló két fogalom, a katonai adminisztráció is külön tárgyalja. Az első a hadsereg, haditengerészet s honvédség kötelékében való szolgálat kötelezettségét rendeli el. A szolgálati idő pedig adminisztratív fogalom, a mely a szolgálati viszonyt tünteti fel. Ha az egy volna, úgy nincsen jogkövetkezménye, szabálya is egy volna. A tényleges szolgálatra bevonult katonák szolgálati ideje fennáll december harmincegyedikéig. Ez abban áll, hogy a katonai adminisztráció ez alatt az idő alatt feldolgozza a katonák szolgálati viszonyát, melyben a jövő január 1-én lesz. De a szolgálati kötelezettség október 1-én tul nem áll fenn. (Ugy van! Ugy van!), mert a törvény kimondja, hogy az három évig tart s a katonai kormányzat azt egy órával sem hosszabbíthatja meg.

— *Hja, huncut a német!* vélekedett *Endrey Gyula*.

Tóth János azután újból hangsúlyozta, hogy 43.000 polgártársunk van alkotmányunk, törvényeink ellenére szabadságától megfosztva.

— *Gazság! A kamarilla dolga!* — mondja *Horváth Gyula*.

— *S a többség mosolyog rajta!* — botránkozik meg *Szatmári Mór*.

Majd nyíltan kérdést akar intézni a pénzügyminiszterhez. Itt egyszerre zajos lett az ellenzék.

— *Hol van? Megszöktek, mint a rossz cselédek!* — kiáltotta *Rigó Ferencz*.

— *A sztrájkanyán!* Ide kell őket hozni! — javasolta *Szatmári Mór*.

— *Gazság így paklizni a parlamenttel!* fakadt ki *Lengyel Zoltán*.

Tóth János azt kérdezi, vajjon beszolgáltatva-e a kvóta arányában a költségeket a közös hadügyminiszterhez. Ha igen, akkor ez olyan jogtalan s hazafiatlan dolog, hogy a pénzügyminisztert *vád alá kell helyezni*.

Tóth János okos, logikus és elmés szavait nagy vihar követte.

— *Zárt ülést kérünk!* — kiáltotta *Polónyi Géza*. S az indítványa óriási zajban fult. *Zichy Jenő* már megkezdte a beszédét, de a vihar nem akart csitulni.

— *Gazság! A pénzügyminiszter eladta a hazát!*

— *S ezt is neveti a többség?*

— *Majd kitakarítjuk ezt az Augias-istállót!*

Apponyi nagynehezen rendet birt esi-

nálni. Elmondta, hogy husz képviselő zárt ülést kért. De miután *Zichy Jenő* már elkezdte beszédét, azt nem lehet félbeszakítani. — Az ülés folyik.

H I R E K.

Szabadka, október 3.

— **Kossuth Ferencz Szabadkán.** *Kossuth* Ferencz, a függetlenségi párt vezére és országgyűlési képviselő, tegnap Zomborban időzött a rokonainál, az Ambrozovits családnál. Ma reggel Szabadkára érkezett a zombori gyorsvonattal s a 10 órai gyorsvonattal tovább utazott Budapestre.

— **Kinevezés.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság *Beditz György* b.-almási lakost a szabadkai kir. adóhivatalhoz díjtalan gyakornokká nevezte ki.

— **A közoktatásügyi bizottság ülése.** A Kossuth-pályamunkák odaitélése végett ma tartotta ülését a közoktatásügyi bizottság dr. *Bóbits József* kultusztanácsnok elnöklete alatt. Az ülésben a tagok közül *Liposzensich Lázár* dr., *Mamuzsich Félix*, *Kosztolányi Árpád*, *Milassin Jakab*, *Takács Ede*, *Meznerics Ferencz* és *Palotay Bódog* vettek részt. Felolvastatták a főgymnasium igazgatójának jelentése, a mely szerint a beérkezett 8 pályamunka közül hat dícséretet érdemel, a melyek közül hármat tart érdemesnek a jutalmazásra s így javaslatba hozza, hogy a tavaly ki nem adott Széchényi díjjal jutalmazzák a harmadikat, azonban a bizottság e javaslatot nem fogadta el. Az első 50 koronás díjat »Él Kossuth, él eszménye, él örökké« jelíggel pályamunkának, melynek szerzője *Handelsmann Károly* VII. osztályu tanuló, a második 30 koronásat pedig »A haza veszélyben van« jelíggel, melynek ifj. *Brenner József* VIII. osztályu tanuló a szerzője, ítéltek oda. A »Bilinostörő« jelíggel munka dícséretben részesült.

— **Közgyűlés.** A szabadkai kör f. hó 10-én este fél 9 órakor tartja a Veress Kálmán-féle vendéglőben (Bpest, József-körut és Baross-utóza sarok) tisztújító közgyűlését. A szavazó-lapokért sziveskedjenek a tagok a kör ezidei titkárához *Szeifert Ernő* urhoz fordulni. A szavazó-lapok fenti határidőig zárt borítékban és a hátoldalon névaláírással ellátva *Hirth Ferencz* tagtárs lakására (Budapest, VIII. József-körut 71., II. 34. sz.) küldendő.

— **Október 6-ikát** Obecsén a magyar népkör kezdeményezésére ez évben is meg fogják ünnepelni. Kedden este a népkörben társas vacsora lesz, amikor a fölkért szónokok a nap jelentőségét fogják méltatni.

— **Az utolsó rendelet.** Különös tréfái vannak a véletlennek, amely olykor szeszélyes, olykor maliciózus. A politikában immár másodszor megboldogult *Khuen-Héderváry Károly* keserű mosolylyal gondolhat vissza arra a miniszteri határozatra, melyet miniszterelnöksége utolsó napján irt alá. »A községyre szorult szegény eltemetéseért« — mondja ki elvileg az utolsó rendelet — a felekezeti lelkész a községtől díjat nem követelhet. A községyre szorult szegény ember eltemetéséről gondoskodott a miniszterelnök a saját politikai pályája utolsó perceiben. Valóban különös tréfái vannak olykor a véletlennek.

— **Uj törvénytől tolmács.** Az ujvidéki kir. törvénytől elnöke a német és szerb nyelvekre állandó helyettes tolmácsul *Zombory László* ujvidéki ügyvédet nevezte ki.

— **A pályaház előtti tér aszfaltozása.** Végre valahára megkezdik a pályaház előtti térnek aszfaltozását. A m. á. v. igazgatósága ma táviratilag utasította a helybeli osztálymérnökséget a munkálatoknak haladéktalan megkezdésére. Az osztálymérnökség most a tanácssal lép érintkezésbe, s amint a tanácssal az ügyet véglegezték, ami csak napok kérdése lehet, azonnal hozzá látnak az aszfaltozáshoz.

— **Az első magyar zarándok csapata az új pápánál.** Folyó hó 6-án indul el Budapestről a m. kath. tanárok és tanítók csapata Bertalan Vince esztergomi tanítóképzőintézet igazgató vezetéke alatt a római zarándok és tanulmányutra. Császka György dr. érsek, egyházmegyénk egy tanítóját saját költségén volt hajlandó kiküldeni. Erre egyházmegyénk főtanhatósága Nagy János kupuszinai tanítót, kinek ezzel kiváló tanítói és nevelői munkásságát ismerte el — ajánlotta az érseknek, ki nevezettnek a szükséges összeget ki is utalványoztatta.

— **Az igazoló választmány** október hó 5-én délelőtt 10 órakor ülést tart, a melyen a legtöbb adót fizetők névjegyzékét fogja végérvényesen összeállítani.

— **Új joggyakornokok.** A szegedi kir. ítélőtábla elnöke *Lichtnekert* Ferencz és *Tápay* József végzett joghallgatókat a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokokká nevezte ki.

— **Tűzbiztonsági újítások a színháznál.** Wenzel Lajos tűzoltó parancsnok a megtartott színházi tűzrendészeti vizsgálat alapján jelentést tett a tanácsnak, a melyben tűzbiztonsági érdekekből a női öltözőknek vasajtókkal leendő ellátását és a zsinorpadlás két oldalán egy-egy vaslétra elhelyezését tartja szükségesnek. A tanács mai ülésében utasította a mérnöki hivatalt hogy 300 korona maximalis költséggel a munkálatokat készítesse el. Egyben szóba került a karzat tűzveszélyes volta is a minek folytán rövid időn belül úgy a felső mint az alsó karzaton ablak szerű vész kijáratokat fognak alkalmazni.

— **A szikvíz panama.** Az egyesült szikvizgyár jövedék csonkítási ügyében a főkapitány áttette a tanácshoz a pótvizsgálat iratait. A tanács meggyőződően hogy a számvévőség által megállapított hiánynál több nem merült fel, a közigazgatási bizottsághoz terjeszti be az iratokat.

— **Az engesztelő napi istentisztelet** Az izraeliták legnagyobb ünnepén, a bűnbánás és vezeklés szent napján, a fájdalmas bus melódiák orgona kíséret nélkül közvetítették a hívők buzgó imáit az Ur számolya elé. De nem csak izraelita vallásuak, hanem nagyszámu más felekezetű uri és hölgy közönség fordult meg e napon az új zsidó templomban és megilletődötten hallgatta az szivreható karéneket, a melyek szakavatott betanítása Grünwald karvezető érdeme. A szóló-ének részek közül *Lányiné* urhölgy gyönyörű éneke és *Lífschitz* főkantort hatalmas tenor-baritonja keltették a legmélyebb hatást.

— **Az új honvédhuzár laktanya állapota.** Az alig egy év előtt átvett honvédhuzár laktanya épülete már is siralmas állapotban van. Ma átirat érkezett a laktanya parancsnokságától a tanácshoz, hogy az összes ablakok és kályhák annyira rossz állapotban vannak, hogy a bekövetkező téli időszakra teljességgel hasznavehetetlenek s így a gyökeres javítások iránt haladéktalan intézkedést kér.

— **Az ovoda felügyelő bizottság** október hó 11-én délelőtt 10 órakor tartja ülését, a melyen egy óvói állást fognak betölteni és egyéb ügyeket intéznek el.

— **Fővárosi építkezések.** Az új építkezések által keletkezett szobák száma 1896—1900-ban 113.007-et tesz. Ezen évötöd építkezéseinek száma (5020) négyszer haladja felül az 1876—80-ban történt építkezéseket (1214), a keletkezett szobák száma pedig tizenegyszer akkora; az utolsó években tehát sokkal több nagy házat építettek, mint az előző időben. A legtöbb szoba 1898-ban keletkezett (26.970), 1900-ban, a hanyatlás idejében már csak 11.000. A legerősebb volt a szaporodás a VII. kerületben, hol 23.300 és a VIII. kerületben, hol 19.700 szoba keletkezett, legkevesebb szoba keletkezett a IX. kerületben (1636) és a IV-ban (2650). A mi a szobák fekvését illeti, a 113.007 keletkezett új szoba között 38% utczás, 47% udvari és 17.452 (15%) előszoba. Az 1896—900-ban keletkezett boltok száma 5103, ebből legtöbb a VII-ik kerületben (1109) és a VIII. kerületben (983), a keletkezett utcza ablakok száma 81.500, ezek közül a VII. kerületben 15.000, a VIII. kerületben 13.000, a VI. kerületben 6.900, legkevesebb a III. kerületben (2047).

— **Új és megszűnt iparengedélyek.** Kocs-már Éva V. kör, 740. sz. bérkocsi iparra. Zsombola István II. kör, 299. sz. bérkocsi iparát beszüntette. Reinitz Mórné szül. Klein Betti és Reinitz Vilmos I. kör, 83. sz. papucs-készítő iparra. Kovács József V. kör, 228. sz. cipész iparra. Korhammer Béla I. kör, 161. sz. cipész iparra. Bezzeg Ferencz V. kör, 637. sz. hus és sertés-kereskedő iparát beszüntette. Tönköly Sándor I. kör, 61. sz. hideg és meleg ételek kiszolgáltatására. Andrasics Máté II. kör, 165. sz. bocskoros iparát beszüntette. Szöllősi Kálmán V. kör, 138. sz. borbély iparra.

— **Tűzoltók kiküldetése.** Wenzel Lajos tűzoltó parancsnok jelentést tett a tanácsnak, hogy az ó-becsei tűzoltó testület 25 éves fenállása alkalmából rendezendő ünnepségekre meghívta a szabadkai tűzoltókat is. A tanács a tűzoltók képviselőiben lerándulók költségeire kétszer 30 korona kiutalását rendelte el.

— **A zenedei új tanév.** A zenede régi helyiségében még mindig folynak a beiratások az újtanévre. A zongora osztályra azonban tegnap történt az utolsó felvétel, mert már a létszám teljes; a hegedű és fuvó hangszerek osztályára azonban még mindig felvétetnek a jelentkezők.

— **A Csernovits-utoza kikövezése.** A mérnöki hivatal jelentése alapján a mai tanácsülésből kifolyólag utasítva lett a számvévőség, hogy a Csernovits utoza kikövezési munkálatainak költségeit illessze be a jövő évi költségvetésbe, vagy ha ez már keresztülvihető nem lenne, úgy az 1901. évi költségvetésbe leendő felvételéről eleve gondoskodják.

— **Gaal Ferencz malheurje.** Különös módon üldözi a balszerencse a mi zsenialis zenedei igazgatónk. Évente ebben az időtájban ellopják az udvaráról valamennyi szárnyas jószágát, a melyeket nagy kedvteléssel nevel fel. A kitűnő kedélyhangulatu mester már egészen hozzászokott a következetesen ismétlődő megkárosodáshoz, úgy hogy már állandó tételként szerepelteti háztartási budgetjének veszteség számláján. A rendőrségnél is megteszi a jelentést, mivel azt a közrend érdekében szükségesnek látja, de egyben rö-

tön elismeri, hogy már megtérült a kár, mert — ugymond — úgy legalább megkiméli magát a végét nem érő megidézettésektől.

— **Árlejtés a város fajára.** Kallivoda Andor főerdész jelentést tett a tanácsnak a kivágott fák beraktározásáról. A jelentés alapján a tanács utasította a gazdasági ügyosztályt, hogy a város szükségletén felül fennmaradó famennyiségre haladéktalanul nyilvános árlejtést tartson a radonóvaczi, a hajdújári és a tölgyfási raktárakban és pedig az első osztályu fára 28 korona, a második osztályura pedig 14 korona kikiáltási árban.

— **Gyakornoki kinevezés.** A négyeszi népbank, mint önszegélyző szövetkezett elnöksége, Vass Kálmánt, Vass Ádám fiát, aki a gráci kereskedelmi főiskolában tanulmányait az idén fejezte be, az intézethez a gyakornoki állásra kinevezte.

— **Plébánia épület építése Kornyáján.** Az aradi m. kir. államjóságigazgatóság árlejtést hirdet a kernyjai rom. kath. plébánia épületnek 16.896 kor. 57 fillér engedélyezett költségösszeg és a község által szolgáltatandó 2691 kor. 34 fillér értékű kézi és írás napszám keretén belül leendő újbólépítésére. A fentebbi munkálatokra a kulai kincstári ispánságnál f. év október hó 8-án, d. e. 9 órakor szóbeli árlejtés lesz, a mely idődig ugyanott kellő bánatpénzzel felszerelt ajánlatot is lehet beadni. A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok a kulai kincstári ispánságnál bármikor megtekinthetők.

— **A tanyai iskolák kerítése.** A tanács már régebben elhatározta, hogy a tanyai iskolákat élő sövény kerítéssel véteti körül. A földmives iskola igazgatósága most azt jelentette a tanácsnak, hogy e célra 8000 igledicsia-csemete van. A mérnöki hivatal a tanács utasítása folytán a tél folyamán kenyérre szorult szegény emberekkel árkolattja körül az iskola épületeket és a tavasszal fogja a kerítéseket megcsináltatni.

— **Az új zenedei épület.** A zenede új épületének tulajdonosa a szerződésileg megállapított időre nem adta át a helyiséget lakható állapotban, a minek folytán a tanács mai ülésében utasította Halbrohr Dezső háztulajdonost, hogy november 1-ére teljesítse a szerződési feltételeket, mert különben más helyiség után néznek.

— **Kitüntetett jegyző.** A kolozsvári komlóiállításon Pinterovics Jenő petrováci jegyző, okszerűen termelt kitűnő minőségű komlójáért ezüst éremmel lett kitüntetve.

— **Az osztálysorsjáték** mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket huzták ki: 5000 koronát nyertek: 84325 85824 84924 100359 19847. 2000 koronát nyertek: 48823 15869 60534 99206 70273 19447 87004 14949 10232 52424 47001 26306 83561 32775 42239 84349 80716 85031 80812 51894 61391 91064 321 72543 12292 43857 66064 36829 40836 97256 30239. 1000 koronát nyertek: 22410 14276 76277 48842 5048 105371 98527 16933 11267 95401 35850 73429 85102 19357 95646 24644 27351 6512 78434 82765 8732 109391 65225 2127 100002 19368 665260 53599 31641 59417 44412 1694 64917 1347 54635 72175 53092 43381 19072 68556 13549 73735 99501 69261 23574 99960 68256 57117 66563 69502 109718 32618 7555 89324 67089

500 koronát nyertek: 93836 19832 64964 161933 42541 61912 24430 59597 58520 4863 18336 58303 56837 47173 8735 58743 6608 56037 55263 4741 83715 106645 58165

12662 72913 84403 77501 82587 63682
 37014 95674 65258 42054 97042 37780
 98214 108396 33443 58198 85846 29912
 63332 83234 78745 31124 105334 9790
 35945 96591 784 97137 34560 27012 4647
 24536 105645 97760 51570 100885 22825
 4056 49723 7313 38848 47373 59035 10402
 91570. A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

— **Anyakönyvi-hírek. Meghaltak:**
 Szokola Bóláné Mánics Mária 55 év, Bezzeg Jánosné Takács Róza 50 év, Gyenes Béla 18 hó, Kormányos Imre 20 hó, özv. Viczai Lászlóné Konkoits Mária 32 év, Rozsán János 15 hó, Visnyik Éva 15 nap. Született 11; 5 fiu, 6 leány. Eljegyzés: Bitó Mátyás Petrik Etelt, Molecskó István Vukovics Esztert Virth György Verth Juliát, Hoffmann Károly Miksics Terézt, Reiter Gyula Deutsch Katalint Zentáról. Házasság: Mestor Simon Kiseli V. Viktoriával, Puha György Hajdu Máriával, Szokmán Péter Nagy K. Évával.

Előfizetési felhívás.

Mikor a »Bácsmezei Napló«-t megindítottuk, egyetlen cél lebegett csak előttünk, az igazság és a közvélemény önzetlen szolgálása. Olvasóink meggyőződhetek arról, hogy e célhoz vezető egyenes útról egy pillanatra sem tértünk el. Így akartunk közreműködni abban a nagy munkában, melynek feladata a magyar nemzet javának, jogainak biztosítása, az egyének és az emberi csoportosulások jogos érdekeinek összhangba hozása.

Igy fogunk közreműködni ezután is. Ehhez a nagy munkához kérjük a közönség támogatását, mint a közjóért egy szerű közkatonái, mint az igazságnak hűséges őrei.

A kezdet nehézségeit leküzdöttük már félig meddig, s a közönség támogatásával leküzdjük egészen. A közjóért intézzük ezen előfizetési felhívást hozzá az új negyed elején.

Lapunk előfizetési díja:

Helyben:	egész évre	16 kor.
	fél évre	8 kor.
	negyed évre	4 kor.
Vidéken:	egész évre	20 kor.
	fél évre	10 kor.
	negyed évre	5 kor.

Sirmezők Adán.

— Saját tudósítónktól. —

Nagy Lajos adai uri ember jelentős régiségtani és történelmi fölfedezéseket tett mostanában a bácsmezei Adán. Már a múlt évben jelentős értékű ókori sírokra bukkant ott a régi Tisza medrét határoló partokon. Ezek a partok most nagyrészt szőlővel vannak beültetve és ott Komlós Gergely adai polgár téglagyárat létesített s így a téglakészítéshez szükséges földnek két-három méternyi mélyre való kiásása folytán ezek a sírok napfényre kerültek.

Ezeket az ós sírokat vagy nyolcz-tíz éve bontogatták a téglamunkások s e hosszú idő alatt tömérdek emberi és különféle állati csonton kívül más és más alakú agyagedényt,

kőtárgyat és kőeszközöket, szerszámokat, különféle kövekből és üvegből készített, agyagból égetett gyöngyöket, arany-, ezüst- és bronz-ékszereket, vasfegyvereket hozott elő a munkások ásója és kapája.

Csakhogy tavalyig ebből nem volt semmi haszna a tudománynak, mivel ott hozzáértő nem járván, a kiásott tárgyak mind elkallódtak. Alig mertek a sírokhoz hozzányulni s fogalmuk sem volt a sírok régiségéről.

A sírtelep tavaly májusig felkutatlanul volt, amíg Nagy Lajos róluk tudomást szerzett, aki azokat tudományosan vizsgálja.

A telep valóban megérdemli a tudományos vizsgálatot, mivel a sírokban talált tárgyakról ítélve, a sírmező kora a cölöppéitmények korától kezdve a réz- és bronz-korszakon keresztül a honfoglalásig terjedő időszakig terjed, ami azt igazolja, hogy Ada már az ó-korban óriási hosszú időközön keresztül emberi lakóhely volt és hogy itt leghatározottabban szármata-jázigok is tanyáztak.

A munkásokkal karöltve összegyűjtött agyag-, kő-, háló- és fonál-nehezéket, orsót, bronzkarikákat és karpereczet, rézlánocokat és lemezeket, ezüst nyakperezet, ezüst melltűt, kő-, réz- és bronz-korszakokat jellegző agyagedényeket: bögréket, poharakat és tálakat. Némelyik köztük oly csinos és ügyes kiállítású, hogy sokan meg is csodálták. A különféle anyagu gyöngyök a kiásott szármata-jázig sírokban talált gyöngyökkel megegyeznek s e sírokban voltak a legszebb agyagedények is.

És hogy Ada a régi időben nagy emberlakta tanya lehetett, bizonyosága az, hogy Komlós Gergely téglagyárától a most készített új kompjárásig huzódó terület, mely több mint egy kilométer hosszúságú, az egész mind sírmező volt, mert ezen új műút készítése alkalmával itt is ástak ki két-három sírt, amiben találtak kőbaltát, buzogányfejet bögréket. Sőt a nyáron a Komlós Gergely-féle tégláégetőtől egészen távol, Ada városának ellenkező, déli oldalán ismét fedezett föl ily régi sírokat, amelyek határozottan szármata-jázig sírok: Mersics Jásó téglagyártelepén.

Adának szlávul »sziget« a neve. Ebből Nagy azt gyanítja, hogy a régi időben Ada és Vidéke egy nagy sziget lehetett, amelyet a régi Tisza köröskörül folyt, minek következtében az ós ember természetes vízvárnak személyi és vagyonbiztonságát átlátva, itt hamar letelepedett. És az első ember letelepedése után soha nem volt vagy lehetett — legalább hosszú ideig — lakatlan. Legalább ezt látszanak igazolni a többféle korszakokat jellegző sírleletek. Még a honfoglaló hősök is temetkeztek ide: lehet, csak menetelés közben halt meg egy honfoglaló, mert a munkások elbeszélése szerint két-három éve egy lovas-sirt ástak ki, találtak az ember és a ló csontvázán kívül nyergét, kardot és két pengyelvasat.

Ime ez a genezise az adai ókori síroknak. Szükséges, hogy az illetékes és tudományos tényezők a sírmező felásásával hazánk óskori történetének legalább egyik homályos lapját tisztázzák és világosabbá fogják tenni.

Mi a magunk részéről fölhívjuk erre a szabadkai muzeum igazgatóságának figyelmét.

SZINHÁZ.

Két műkedvelői előadás. A szabadkai kath. legényelet saját pénztára javára holnap,

vasárnap két előadást is rendez a városi színházban.

Délután 3 órakor »Strike«, népszínmű 3 szakaszban, kerül előadásra, melynek műkedvelő szereplői a következők: Futó Tamás, Radnich Ilonka k. a., Kolter Dániel, Szeif Gizella k. a., Boji Lajos, Krupka Margit k. a., Bózsits Péter, Sümegi András, Zsáki Rozika k. a., Halada Margit k. a., Horváth Annuska k. a., Csengődi Julia k. a., Bojnicski Félix, Krix Lajos, Szabó Péter, Ivánovich Jenő, Milánkovits Simon, Bodrics Ferencz és Rukavina Tamás.

Este 8 órakor a »Gyimesi vadvirág«-ot adják a következő műkedvelők: Ivánkovits Jenő, Horváth Bözsike k. a., Futó Tamás, Ámon Irma k. a., Miklós Teruska k. a., Bojnicski Félix, Gyűjtő József, Csengődi Julia k. a., Főth Félix, Bózsits Péter, Ivánovits Margit k. a., Szabó Péter, Borbás Erzsike k. a., Gugolák András, Szabó Péter, Antal István, Széchényi István, Antal István, Seres Gyula, Gugolák András, Krix Lajos, Pethó György, Hepella Jozefa k. a., Szeif Gizike k. a., Törtei Tamás, Kolter Dániel, Juhász Antal, Petró Károly, Szalay Gyula, Szerencsei K., Gönczölt Etelka k. a., Zsáki Rozika k. a. és Bartha Erzsike k. a.

A kath. legényegylet műkedvelő előadásai mindig szépen szoktak sikerülni, s azt hisszük, hogy a holnap két előadás szép jövedelemmel fog zárulni.

SPORT.

— **Zombori löverseny.** Az október hó 11-én Zomborban megtartandó löverseny igen sikerültnek ígérkezik. Az egyes futamokra a következő nevezések történtek:

II. Bácskai síkverseny 1. Br. Putiani: Emike. 2. Folbert: Reveil. 3. Ugyanaz: Kezdő. 4. Fernbach Károly: Hűség. 5. Volford: Bibitz. 6. Pronay: Poravent. 7. gr. Pejacsevits: Óvás. 8. Ugyanaz: Win. 9. Krause: El-Batidor. 10. Ugyanaz: Attila. 11. Nagy A.: Páratlan. 12. Ugyanaz: Dáma. 13. Dobó: Malachit. 14. Stein R.: Mind you. 15. Ugyanaz: Álmos.

III. Hölgyek dija. — Akadályverseny. 1. Hampl: Szeles. 2. Folbert: Kezdő. 3. Samarjai: St. Patrick. 4. Vojnits: Csinos. 5. Nagy A.: Zobnatica. 6. Ugyanaz: Honi II.

IV. Államdíj. 1. Folbert: Reveil. 2. Fernbach: Pezsgő. 3. Volford: Sipulusz. 4. Pronay: Paravent. 5. Pejacsevits: Win. 6. Krause: El-Batidor. 7. Ugyanaz: Attila. 8. Nagy A.: Dáma. 9. Ugyanaz: Zobnatica. 10. Dobó: Malachit. 11. Stein: Mind-you.

V. Vigaszverseny. Valamennyi fentnevezett, összesen 22 ló.

— **Agár-verseny.** A »Bács-Bodrog-vármegyei Agársz-Egylet« f. év, november 4. és 15-én Szabadkán agár-versenyt rendez és mind kétversenyen bíró: balászfalvi Kiss Aladár, cs. és kir. kamarás, honvédhuszár százados.

1) November 4-én. VI-ik Vándordíj. Minden kora kanoknak és szukáknak. Beiratási díj egyleti tagoknak 20 kor, nem tagoknak 40 kor. uyerő agártól kétszeres beiratási díj, az egyleti törzskönyvbe be nem jelentett agártól még 5 kor. Elsőnek a beiratási díjak fele, második beiratási díját menti. Ugyanazon tulajdonos által egymásután három ízben vagy ötszöri bármikor való megnyerés esetén 2500 kor. értékű tiszteletdíj. Csak tulajdonos nevezhet, ha egy és fölévesnél több,

egy év óta tulajdonában levő agarat. — Nyerő tulajdonosa: két egymásutáni győzelemmel: Lelbach Keresztély, egy-egy győzelemmel; Pilaszánovits József, Lelbach Antal és Fernbach Károly.

2) November 15-én. Bácskai billikom. Minden koru kanoknak és szukáknak. Beiratási díj egyleti tagoknak 20 kor, nem tagoknak 40 kor. nyerő agártól kétszeres beiratásidij; az egyleti törzskönyve be nem jelentett agártól még 5 kor. Nyerőnek 500 kor. értékű tiszteletdíj, másodikkak a beiratási díjak tele.

3) Általános szabályok 1) Mindkét versenyen az egylet versenyszabályai a mérvadók. 2) Nevezések és beiratási díjak irásban Pertich Kálmánhoz, az egyesület titkárához küldendők (Szabadka, Vesselényi-utca 148. sz.) A nevezések november 3-án, illetve 14-én déli 12 órakor zárulnak. Nevezés csak a titkár által megkeresésre elküldött nevezőlapon történhetik, 3) Az összevetések november 3-án, illetve 14-én éjjeli 12 órakor Szabadkán a „Bárány“ szálloda kistermében fognak eszközöltetni. 4) A versenyek helye a szabadkai nygynevezett Napnyugati ugarak.

Törvénykezés.

Büntető főtárgyalások.

A szabadkai büntető törvényszék a jövő hétre a következő ügyeket tűzte ki főtárgyalásra:

Október hó 5-én. Föglein Károly és társai—sikkasztás.

Október hó 7-én. Ifj. Vida József—csalás. Grünbaum Mór—sikkasztás. Löw Izsó—vételkes bukás. Káposzta Mária—lopás. Tokodi János és társa—lopás.

Október hó 9-én. Szeifert Károlyné—lopás. Pinkász Bertalan—csalás. Coué Ferenc hatóság elleni erőszak. Ágoston József és társa—súlyos testi sértés.

Közgazdaság.

Időjárás. (A központi meteorológiai intézet távirati jelentése.) E hó 4-ére enyhe, változékony időjárás várható, nyugaton csapadékkal.

Az országos magyar kölcsönös biztosító intézet kötvényei.

Megszoktuk, hogy laza kereskedelmi törvényeink miatt gombamódra keletkeznek a főváros körutain a különféle vállalatok, biztosító intézetek. Aranyos cégtábláik ott díszlegnek egy-egy bérpalota első emeletén, fényes nevű urak írják alá körleveleiket s ügynökeik hangzatos ígéretekkel hálózják be a vidéket, sőt még az állam is százezrekkel istápolja.

Egyszer aztán eltűnik az aranyos cégtábla elszélednek a fényes nevű urak s az elkótyavetyélt százezrekről nem tud számolni senki s oda vesznek a szegény paraszt verejtékes fillérjei.

Sajnos, megszoktuk már ezt. De, hogy egy csődbejutott biztosító intézet kötvényeinek díját egy másik intézet követelje, akkor, mikor sem egyik, sem másik nem nyújtott érte ellenszolgálatot, ezt már a laza kereskedelmi törvény sem engedi meg. *Az országos magyar kölcsönös biztosító intézet* csődbe jutott 1902. évben. A csőd fogalma kizárja a szolgáltatás teljesítését mindkét oldalról. A csődbe jutott intézet nem szavatol a ká-

rokért, de nem is szavatolhat, tehát díjakat sem szedhet.

Ennek dacára, a Magyar Agrár és Járadék bank kölcsönös könyvelősege (micsoda bogár ez?) a csődbe jutott Országos magyar kölcsönös biztosító intézet kötvénytulajdonosaitól az esedékes díjváltó összegét kéri, mert különben szabályai értelmében jár el.

És most, azt kérdezzük a budapesti kereskedelmi törvényszéktől és az igazságügyi miniszter urtól, hogy mi módon jutott a Magyar Agrár Járadékbank ezekhez a váltókhöz, avagy talán ex-lex alatt ez is szabad?

Nem elég, hogy becsapták a magyar közönséget, elfecsérelték keserves filléreit, hanem még ezután is, amikor már nem létezik s a beállható kárért nem szavatolhat, akkor is megsarkaljuk.

Lótakonykór.

Fajsi György szabadkai lakosnak Bajmokon vásárolt lován a takonykór tünetei észleltettek. Miért is a hatóság a ló kiirtását rendelte el. A boncoló állatorvos kiterjedt takonykórt állapított meg.

Gabonaárzsde.

Budapesti gabonaárzsde.

Jó kínálat mellett, malmok némi vételkedvet tanusítottak és az elkelt 25000 mm. buzákat két és féltől 5 fillérig magasabb áron vásárolták.

A határidő üzlet magasabb külföldi jelentésekre szilárd irányzattal nyílt meg, az üzlet folyamán azonban realizációk következtében az árak csökkentek és a tegnapi esti zárófolyamok kerültek felszínre.

	Kezdeti	Változás
Buza okt.-re	761	758—757
Buza	—	—
Buza apr. 1904	772	774—771
Rozs okt.-re	623	622—621
Rozs	—	—
Rozs ápriliara	647	646—644
Zab okt.-re	587	586—587
Zab	—	—
Zab ápriliara	562	565—562
Tengeri szept.-re	600	605—600
Tengeri	—	—
Tengeri	—	—
Tengeri máj. 19.4	580	528—529
Repce	—	—
Repce	—	—

Időgenek Szabadkán.

Október 3.

Nemzeti szálloda: Kovács Ignác utazó Bpest. — *Semberger Samu* utazó Bécs. —

Balogh György bizt. felügyelő Bdest. — Turnovszki György, Polatschek Márton bizt. felügyelő Bpest. — Erdős Zsiga keresk. Budapest. — Dr. Benedek J. ügyvéd Bpest. — Fischer Adolf keresk. Bécs. — Miklós Márton Bpest. — Grünfeld Jakab Komárom. — Rubiner Rezső Bécs. — Klein Lipót Bpest. — Abonyi Henrik, Fischl Lajos. Slovák J. kereskedők Bpest. — Feuer Fülöp, Löwy Fülöp keresk. Bécs. — Weiszberger Mihály Pohl József, Markusz Zsiga kereskedők Budapest.

Bárány szálloda: Puskás Sándor Zenta. — Rollert József Selmezbánya. — Zerkovitz Oszkár Nagy-Kanizsa.

Pest szálloda: Csontos Imre tanár Budapest, Reichstein Mátyás Bécs,

Polgári szálloda: Stein Gyula Bpest. — Keresztes Antal Bpest. — Beck Frigyes Bpest. — Heiler Henrik O-Becse. — Gombos Nándor Zombor, — Wohl Ede Bpest.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE

Olesó

Jég eladás.

Bővebbet

NAGY FERENCZ

építkezési vállalkozónál

Halászi-ut 877. sz.

SZABADKÁN.

ELADÓ

a IV. kör Horváth-utca 123. számú

H Á Z,

mely áll 4 szoba, konyha, kamra és melléképületekből.

Ertekezhetni Nagy Tokla vendéglőjében V-ik kör.

Kitüntette Budapest 1896.

Horváth Sándor

Kitüntette Szegeden 1899.

Kosárfonodája

Jókai-utca Szabadkán, Vermes-féle ház, 38. sz. alatt.

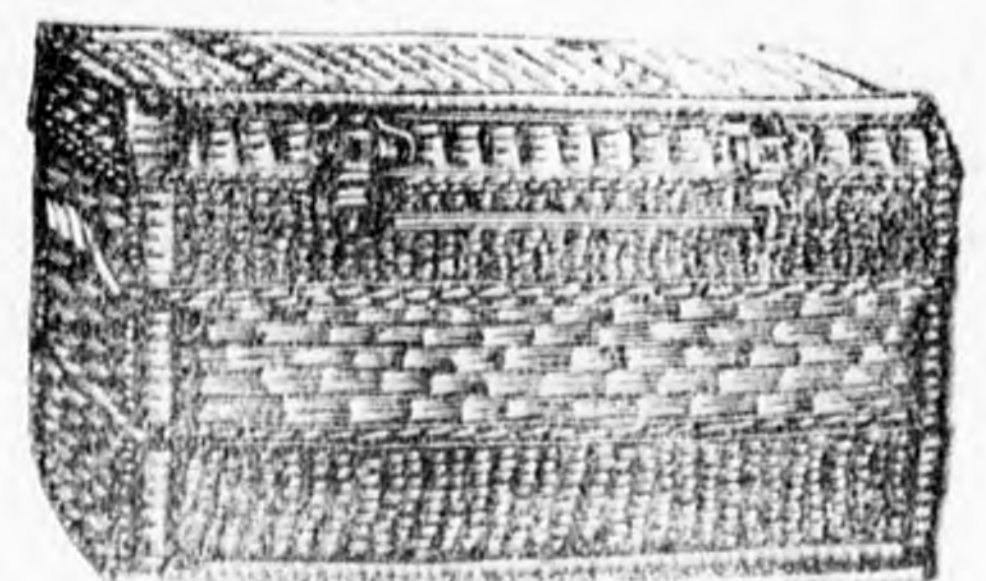
Elvállal, készít és raktáron tart: **Gyermek kocsikat, utazó kosarakat** legfinomabb nád- és palma kézikosarakat, gyékény kosarakat, gyékény szatyrokat

Kiálítási érem. **placzi kosarakat fedéllel és fedél nélkül, virág állványokat**

Ezüst érem.

legdiszesebb kivitelben. **Kocsi kasokat** kocskás és sima fonással. — Szóval minden e szakmába vágó diszmunkák olesón készítettnek. **Nádszékek a legjutányosabb árban készítettnek**

LENGYEL MANÓ

Bank és Bizományi Üzlete

Szabadkán,

1. kör, Eötvös-utca 117. sz.

(az »Arany dínyé«-hez ozimzett házban.)

Ajánl törlesztéses jelzálogkölcsönöket 10 évtől 60 évig terjedő visszafizetéssel 3½ és 4% kamattal, városi bérházak és földbirtokokra leendő betáblázás mellett,

Van szerencsém t. cz. szives tudomására hozni, hogy több év óta fenálló szabó üzletemet a

női ruha elkészítésre

is kiterjesztetem, s e célra berendezett műhelyemben (Tompa-u. 296. »vörös ökör« iskola mellett) elkészülnek — szakszerűleg — a legszebb női divat toillettek, angol kosztüm, diszes tavaszi és nyári ruhák stb. — Különös figyelmébe ajánlom a

női felső-kabátokat és

ANGOL RUHAKAT,

melyek műhelyemben

férfi szabó munkások által készülnek. Remek állásért (Paletó, Spenzer vagy testhez álló) kezeskedem.

Barth Henrik

férfi- és női szabó.

Eötvös-utca 60. szám, (Halpiacz.)

Szeplő, májfoltot,

bőratkákat, anyajegyeket, pörsenéseket és mindennemű más foltot rövid használat után eltávolít az arczról és kézről s a bőrt puhává és fehérré teszi a

Govorkovich Janos

eszéki gyógyszerész által készített:

Eszéki Mária-kenőcs,

amely a dr. SPITZER-féle

Mária szappannal

együtt használva állandó és üde szépséget kölcsönöz az arcnak. — A köszönő levelek ezrei tanuskodnak a világhírű kenőcs bámulatos hatásáról.

Kapható Szabadkán:

Zalán Béla drogueriájában

A kenőcs ára 70 fill., a szappané 80 fill.

Kérjük a czégre ügyelni!

Legnagyobb választék

kész férfi és gyermek ruhákban

Földes Samu és Társánál

Szabadkán

Főtér, Vermes palota.

Legolcsóbb árak az őszi idényre:

Őszi gyermek öltöny . . . 6.— kor.

Őszi gyermek felöltő vagy

téli kabát 9.— kor.

Őszi férfi öltöny 17.— kor.

Őszi férfi felöltő, téli ka-

bát vagy Ulszter . . . 19.— kor.

Őszi nadrág, szövet . . . 6.— kor.

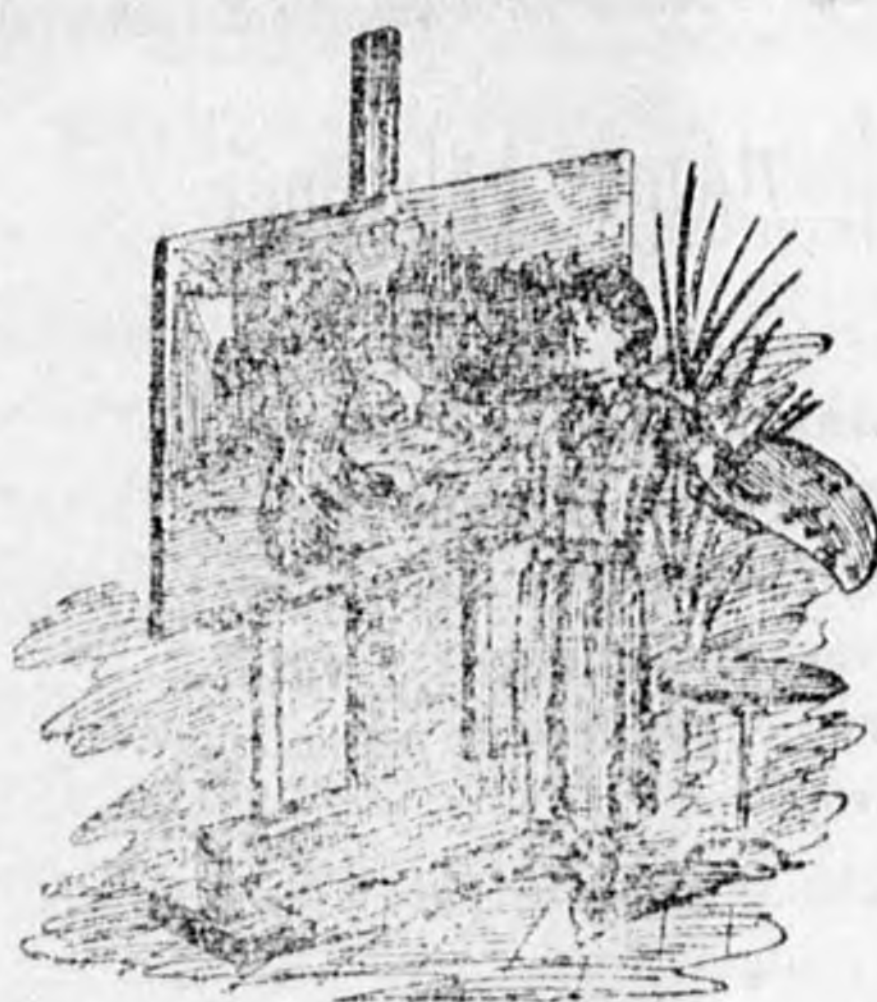
vagy Kamgaruból, minden szín és nagyságban, jó minőségű szövetből, felelősség mellett!

Gyors elszakadás esetén azonnal másik új ruhával kicseréljük!

Kérjük a czégre ügyelni!

A műfestőhöz

czímzett egyházi szerek és festék kereskedés, mű és iparfestészeti terem megnyitás.

1. gujabb találmányomat

nedves falaknak szárazza tetele végett festés által, mely feleslegessé tesz minden grundolást, s hulladék leválást. Ezen új találmányom

a Bátorí magyar új enyv,

mely kizárólag csak nálam kapható. — 100 kiló 25 kor., úgy, hogy meghigitva egy kiló enyv csak 4 fill érbe kerül. De a festőnek azáltal is nagy előnye van, mert oly kész enyvet kap amelyet bármily vízzel megtrikíthat, szagtalan, főzni nem kell és sok időn át tartható, mert nincs romlásnak kitéve.

Festőmestereknek 1 kilónként is szolgállok, 1 kiló 10 fill. a mi egy menyeezethez vagy egy falnak elégséges.

Bátorí (Blaskovits) Mihály

műfestész Szabadkán.

Üzlet: Deák-utca Joó-féle ház. Lakás: VII. kör, Erdő-utca 66. sz

SÖRGÖNY-CZEMÉ
DÁNIEL SZABADKA

AJÁNLIJA A DUSAN FELSZERELT
CSERÉPKÁLYHA- ÉS CEMENTÁRU
RAKTÁRÁT

CSERÉPKÁLYHA-KÉSZÍTŐ
ÁLLANDÓ RAKTÁRAT:
BATTYÁNYI-UTCA, CSAJKÁS-FÉLE HÁZ

ELVÁLLAL MINDENFÉLE, E SZAKMÁBA VÁGÓ MUNKÁT.

Morvai Novák S.

vasbeton és Rabitz munka vállalkozó, +

← marvány, mozaik és cementáru gyár.

Vasbetonból épít saját házában, a vasuti Indóházzal

Telefon 238. sz. szemben. Telefon 238. sz.

Elvállal: vasbeton és Rabitz munkálatokat, beton

csatornázás, beton műtárgyak, nedves falak szárazza

és granitt-terazzó munkák.

Fürdő kádak, víztartók, vizelők, szökő kutak, facement tetők.
Nagy és állandó raktár Román és Portland cementből.

Nagyban és kicsinyben a házhoz szállítva legjutányosabb árak mellett.

Nagy raktár mindennemű mozaik és cement lapokból 1—6 színben, kerámit lapok.
Kőagyagsövek. Szabadalmazott asphalt elszigetelő lapok nedvesség ellen.

Asphalt papír, stb.

1612/903. eln.

Pályázati hirdetés.

Szabadka sz. kir. város törvényhatóságánál egy városi tanácsnoki, egy adó-pénztári ellenőri és egy kapitánysági iktatói állás üresedésbe jövén, azokra valamint a két utóbbi állás betöltése folytán netán üresedésbe jövő egy adó-pénztári tiszt, egy adótiszt, egy segédadótiszt, egy I. osztályu és egy II. osztályu irnoki állásra ezennel nyilvános pályázatot hirdetek.

Felhívják mindazok, a kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeket 1903. évi október hó 15-dikének déli 12 órájáig Méltóságos Schmausz Endre Szabadka és Baja városok főispánjánál Szabadkán annál is inkább nyújtásuk be, mert az elkésve érkezett folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak.

- 1) A tanácsnoki állás 3400 korona.
 - 2) Az adó-pénztári ellenőri állás 2000 korona.
 - 3) Az adótiszt állás 1600 korona.
 - 4) A segédadótiszt állás 1400 korona.
 - 5) A kapitányi iktatói állás 1400 korona.
 - 6) Az I. osztályu irnoki állás 1200 korona.
 - 7) Az adó-pénztári tiszt állás 1600 korona.
 - 8) A II. oszt. irnoki állás 1000 korona évi fizetéssel kapcsolatos.
- Szabadkán 1903. szept. 29.

Dulits,
h. polgármester.

18676/1903. tan. sz.

Pályázati hirdetés.

Szabadka szab. kir. város Technikus ösztöndíj alapjának jelenleg mintegy 576 k. 50 fillért kitevő, évi kamataira technikus ösztöndíj czímen ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívják ennél fogva mindazok, a kik az alábbi kellékeknek megfelelően, ezen ösztöndíjat elnyerni óhajtják, hogy folyamodnyukat kellően felszerelve legkésőbb folyó évi október hó 20-ig a városi tanácshoz Szabadkán nyújtsák be.

Ezen ösztöndíjért folyamodhatik minden szabadkai születésű ifju, ki a főgymnasiumot, vagy a főreáltanodát jó sikerrel bevégezvén, a hazai, avagy valamely külföldi műegyetem rendes hallgatója,

Az ösztöndíjat élvező műegyetemi hallgató tanulmányainak előmenetelét igazoló bizonyítványát minden félévben bemutatni tartozik, s az ösztöndíj folyósítása az eredménytől feltételezetten történik. A bizonyítvány be nem mutatása az ösztöndíj elvesztését vonja maga után.

Szabadkán 1903. évi szept. hó 26-án,

Biró Károly,
polgármester.

POLÁNYI DEZSŐ

Vöröskereszthez címzett gyógytárba egy hatodik gymnasiumot végzett magyarul és bonyeavácul beszélő gyakorlatnok azonnal felvétetik.

Kladek Kázmér

diszszoba festő és mázó Szabadkán
Bercsényi-utca, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, a legkényesebb izlésű szobák, vendéglők és termek festését — enyv, olaj, vagy tempera kivitelben

jutányos árk mellett.

Törlesztési kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a Bácskában 600 korona, 700 korona sőt 800 korona is katasztrális holdanként.

Megvásárolt földekre a vételár háromnegyedrészre lesz meg-szavazva.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Vilmos

bankigazgató

Szegeden.

Megbízható, szolid ügy-nökök alkalmaztatnak.

EGY

bolt helyiség

november 1-től

kiadó.

Geiger A. Mór házában
halplacoz.elegánsan és
olcsón akar**ruházkodni**

az forduljon

Faragó Albert

kész női ruha üzletéhez

SZABADKA, Dcák-u. 3. sz.
Dr. Szilasi Mór ur házában.

Valódi szintartó mosó bluzok 75 krtól feljebb
> > parget > 1 frtól >
Jó minőségű szövet bluzok 1-75 krtól >
Jó minőségű szövet aljak 2 frtól >
Pongyolák, karton, szövet és pargetban kis gyermek ruhák 50 krtól feljebb. — Raktáron vannak még igen nagy választékban clot, parget, flanel alsósoknyák; Fiu és leányka ruhák, clot és lüszter ampir kötének, szövött és kötött árukban, u. m. téli alsó ingek, nadrágok ugy férfi mint hölgyek részére.

Szolid és pontos kiszolgálást biztosítva,
teljes tisztelettel

FARAGÓ ALBERT.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Elegáns kalapok, nyakkendők, botok,
gallér és kézelők, keztyűk, harisnyák,
fekérműek és sport cikkek dús választékban.

==== Különlegességek női bluzokban. ====

EISLER IZSÓ

férfi és női divatárúházában
Szabadkán, főter.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos osengetyű) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szálloda“-nak és dohány nagytözsde nek átellenében.

elsőrendű varrógépeit — részletfizetésre is, és a cöntinens legjobb kerékpárját, a „Styria“-t, a melynek főképviseelője, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét műbimzőgépeire, a melyekkel bármilyen komplikált mintájú himzést művészi esen lehet előállítani.

Minták és gépek bármikor megtekinthetők és szaktanítás INGYEN.

Beevezet házi sürgönyöket (villamos esengőket és elfogad mindennemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavitást, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.